LEGEARTIS
ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

ISSN 2406-1085

Број 65 / фебруар 2018.

ИНГ-ПРО

25 ГОДИНА ПОСТОЈАЊА

ИЗДВАЈАМО:

Неправилности обрачуна и исплате плата

Приказ измена које доноси нови Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма у односу на претходни закон

Накнада штете као последица повреде на раду – први део

Преглед најзначајнијих измена које доноси Закон о изменама и допунама Закона о стечају

Најчешће потешкоће са којима се сусрећу понуђачи у поступцима јавних набавки, са предлогом одговарајућих решења

www.propisiupraksi.rs • www.legeartis.rs

ЈАВНЕ НАБАВКЕ • РАДНО ПРАВО • ГРАЂАНСКО ПРАВО • ПРИВРЕДНО ПРАВО • УПРАВНО ПРАВО • КРИВИЧНО ПРАВО

25

ГОДИНА ПОСТОЈАЊА

ИНГ-ПРО

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА

LEGEARTIS ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ У ПРАКСИ
www.legeartis.rs

ISSN 2406-1085
Година VI, број 65, ФЕБРУАР 2018.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:
Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:
Ана Фулетин

Сарадници:
Весна Филиповић
Владимир Саичић
Драгана Марчетић
Драгана Станковић Николић
Јован Беара
Милош Веселиновић
Никола Пантелић
Слободанка Келечевић
Смиљка Стојановић
Снежана Марјановић

Технички уредник:
Милена Станковић

Лектура:
Милица Радованчев

Графичка припрема:
Мирослав Арамбашић

Штампа:
Digital art, Београд

Редакција:
Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.] . - Год. 3, бр. 25 (окт. 2014)- . - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

У средишту занимања фебруарског броја нашег часописа нашли су се закони промењени крајем прошле године, тако да скрећемо пажњу на текст о изменама Закона о стечају, као и на текст у којем је дат приказ новог Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, чија примена почиње 1. априла 2018. године.

Међу значајним темама којима смо се бавили у овом броју свакако је накнада штете као последица повреде на раду, а издвајамо и текст о пореским кривичним делима у оквиру рубрике ***Кривично право****.*

Поред тога, у рубрици ***Јавне набавке и буџети*** *бавили смо се неправилностима обрачуна и исплате плата кроз примере неправилности које су уочене у поступку инспекцијске контроле коришћења буџетских средстава, а у оквиру исте рубрике размотрене су и најчешће потешкоће са којима се сусрећу понуђачи у поступцима јавних набавки. Осим наведених, ту су и други текстови у рубрикама* ***Грађанско право****,* ***Привредно право*** *и* ***Радно право****.*

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:
- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

...пасоша, дипломатског пасоша и ...ик о измени Правилника о обрасцу..., бр. 9/16 од 5. 2. 2016. године, а ступио ...ца, објављен у „Сл. гласнику ... године

– примењује се од 13. маја 2016. године

● Закон о изменама и допунама Закона о поморској пловидби, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 18/15 од 13. 2. 2015. године, а ступио је на снагу 21. 2. 2015. године

– одредбе члана 16. ст. 6. и члана 20. овог закона примењиваће се од 1. јуна 2016. године

● Правилник о измени и допуни Правилника о реглоскопима, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 49/15 од 5. 6. 2015. године, а ступио је на снагу 13. 6. 2015. године

– одредба члана 2. овог правилника важи до 1. јуна 2016. године

● Закон о енергетици, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 145/14 од 29. 12. 2014. године, а ступио је на снагу 30. 12. 2014. године

– одредбе члана 98. ст. 1. тач. 1) до 3), члана 99. и члана 225. ст. 1. тач. 1) до 3) и члана 225. ст. 4. овог закона се примењују од 1. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Европске оквирне конвенције о прекограничној сарадњи између територијалних заједница или власти, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни уговори", бр. 2/16 од 8. 2. 2016. године

– Конвенција ступа на снагу 16. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Амандмана на Конвенцију о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни...

КАЛЕНДАРИ...

- ВАЖЕЊА ПРАВНИХ АКАТА
- ДОГАЂАЈА

СУДСКА ПРАКСА И СЛУЖБЕНА МИШЉЕЊА

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Недостојност за наслеђивање

У склопу сасвим новог формата овог броја можете пратити у нашем часопису доносећи неке карактеристичне случајеве из судске праксе, а ко... недостојност за наслеђивање.

...остојност за наслеђ... РС", бр. 46/95, 101/03 – Одлука УС РС и 6/15)

...лан 4.

Не може наследити на основу закона... штања, нити стећи какву корист из завештања (недостојан је):
1) онај ко је умишљајно усмртио оставио... покушао;
2) онај ко је принудом, претњом или прев... оставиоца да сачини или опозове завештање или неку његову одредбу, или га је у... чио;
3) онај ко је у намери спречавања оставочев... воље уништио или сакрио његово завештање, или га је фалсификовао;
4) онај ко се теже огрешио о законску обавезу из... оставиоца, или му је ускратио нужну помоћ.

Суд на недостојност пази по службеној дужности.

О недостојности за наслеђивање суд води рачуна по службеној дужности, али је терет чињеничне тврдње и доказа да ова недостојност постоји, на странци која то тврди.

Из образложења:

„Разлози ревизије о погрешној примени материјалног права нису основани. Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је ванбрачни син пок. А. М. Свог оца је упознао када је имао 10 година. До 1992. године имао је ретке контакте са оцем, а од те године никако. Брига о оцу са његове стране није изостала његовом кривицом. Није се теже огрешио о обавезе издржавања, нити му је ускратио нужну помоћ. Нису постојали ни други разлози који би указивали на недостојност за наслеђивање оца. Тужилац није умишљајно усмртио свога оца, нити је то покушао. Између њих је било само свађе. Није се теже огрешио о законске обавезе издржавања према њему. Преко ...оца је примао ...ије мајке, а пок. А. М. издржавање није ...требно. Не може се говорити ни о ускр... помоћи оставиоцу, јер то не произилази ...изведених доказа.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови правилно закључују да нема основа за примену члана 4. Закона о наслеђивању који регулише појам недостојности за наслеђивање. Према ставу 1. тач. 1) овог члана, не може се наследити на основу закона или завештања нити стећи какву корист из завештања (недостојан је), онај ко је умишљајно усмртио оставиоца, или је то покушао. Према тачки 4. овог члана, недостојан је онај ко се теже огрешио о законску обавезу издржавања, или ускратио нужну помоћ. Према ставу 2. овог члана, суд на недостојност пази по службеној дужности. У конкретном случају, истакнути разлози за недостојност тужиоца да наследи свог оца, сада пок. А. М., нису испуњени. У току поступка у прилог ових својих тврдњи тужила није пружила одговарајуће доказе. Зато је суд о постојању (непостојању) тих

ПОСТАВИТЕ ПИТАЊЕ НАШЕМ АУТОРУ, НАСТОЈАЋЕМО ДА ОДГОВОРИМО НА СВАКО ОД ЊИХ

Негативне референце у ...следње измене и допуне ...набавки

...15. године донеле су собом... о јавним набавкама из августа ... негативним референцама о ко... ...мо говорити у овом тексту

Милош Јовић
саветник у Управи за јавне набавке
budzeti@legeartis.rs

Кад су у питању јавне набавке, појам ...ференце има двоструки појавни ... У случају кад одређује додатне ... ...ће у поступку јавне набавке... ...ти од... пословног капацитета... ...а у реализац... ...та набавке, односно је у претходном ... испоручивао добра, извршавао услуге или ... дио радове који су предмет конкретне јавне набавке. Тада је реч о **пословним референцама**. Оне које би се условно речено могле назвати **позитивним референцама**. И док је у том случају реч о референцама које понуђача квалификују за добијање уговора о јавној набавци, негативне референце су оне које га могу дисквалификовати из „трке" за добијање уговора.

Институт **негативне референце** установљен је ради обезбеђивања поузданијег и солиднијег уговорног партнера наручиоца, а што је претпоставка целисходнијег и рационалнијег трошења јавних средстава. На тај начин, санкционишу се понуђачи који не извршавају своје обавезе у поступку јавне набавке или уговорне обавезе или их не извршавају на уговорен начин и под уговореним условима. С друге стране, будући да санкција никада није сама себи сврха, управо би свест о могућности да се нађе „на црној листи" код одређеног наручиоца, требало да понуђача додатно мотивише на озбиљнији, професионалнији и пословнији приступ извршавању сопстве...

...авним набавкама из 2008. године. Сходно ...да важећим прописима, наручиоци су имали ...ућност да одбију понуду уколико поседују ...каз који потврђује да понуђач није испуњавао ...које обавезе по раније закљученим уговорима ...авним набавкама који су се односили на исти предмет набавке, за период од претходних пет година за радове, односно три године за добра и услуге.

Закон о јавним набавкама из 2012. године („Сл. гласник РС", бр. 124/12) значајно је проширио обухват негативних референци, установивши их као обавезу за наручиоце, проширујући њихово дејство и на сам поступак јавне набавке (не само на уговоре), те установивши својеврсну „црну листу" понуђача – списак негативних референци.

...следње измене и допуне Закона о јавним ...ама из августа 2015. године („Сл. гласник ...15) донеле су собом **неколико измена ...реч о негативним референцама**:
- не... ...ференца као могућност, не и обавеза з...
- неве... ...угих, таксативно законом ненаведе... ...негативне референце за одређеност ...ој документацији;
- прецизир... ...одног периода који је обухваћен нега... ...ференцом;
- укидање списка... ...их референци.

Можда и **најзначајнија измена** јесте та да наручилац сада више није у обавези, већ има могућност да примени негативну референцу према понуђачу. Како су ове законске измене биле још један корак ближе директивама Европске уније из области јавних набавки, и у овом

(6) Трошкови продатих производа износе 1.250.000,00 динара.Укалкулисана разлика у цени је 25% на цену коштања, што износи 312.500,00 динара (1.250.000,00 × 25%). Обрачунати ПДВ по општој стопи износи 312.500,00 динара, од чега на цену коштања 240.000,00 250.000,00 (1.250.000,00 × 20%) и ПДВ на разлику у цени 62.500,00 (312.500,00 × 20%).

(7) Купцу су фактурисани спортски дресови са обрачунатим ПДВ-ом у износу од 1.875.000,00 дин.

(8) Купац је извршио плаћање фактуре у целости у износу од 1.875.000,00 динара.

(9) Треба извршити затварање свих конта класе 9 – Обрачун трошкова и учинака.

(10) Треба саставити Извештај о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

(11) Треба прокњижити својење почетног стања залиха производње на коначно стање залиха производње на крају обрачунског периода на бази података из Извештаја о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

Напо... ...тих производа од 1.250.000,00 динара израчунати су на бази цене ...а (682 комада × 1.832,... динара по комаду), док је продајна цена спортских дресова од ...000,00 динара по комаду изра... ...ата у износу од 2.500,00 динара (750 × 2.500,00).

Књижење:

Р. бр.	Конто			Износ	
	дугује	потражује		дугује	потражује
1	2	3		5	6
			...спортски дресови	200.000,00	
			...алиха материјала		200.000,00
1.	910		Сировине и мате... ...ријала – спортски дресови		
		9000	Рачун за преузи... ...спортски дресови	500.000,00	
За отварање почетног стања 1. 1. 2016. за з...			*...спортски дресови*	120.000,00	
1а	9500		Материјали за... ...е залиха недовршене		500.000,00
	9600		Готови про... ...мање залиха готових		120.000,00
		9001	Рачун за ... ...довршене производње и готових производа 1. 1. 2016. године на ... тих залиха из финансијског књиговодства		
			...ровине и материјал – спортски дресови	1.000.000,00	
		9010	Рачун за преузимање набавке материјала и робе		1.000.000,00
...а примљен материјал у магацин у вези са производњом спортских дресова					
	За	9500	Материјал за израду – спортски дресови	680.000,00	
		9100	Сировине и материјал – спортски дресови		680.000,00
	...улазне материјала у производњу у току године				

АУТОРСКИ ТЕКСТОВИ СА ОБИЉЕМ КОРИСНИХ ПРИМЕРА И СТРУЧНИХ ТУМАЧЕЊА

У овом броју...

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ

4 Најчешће потешкоће са којима се сусрећу понуђачи у поступцима јавних набавки, са предлогом одговарајућих решења

9 Неправилности обрачуна и исплате плата

ПРИВРЕДНО ПРАВО

16 Преглед најзначајнијих измена које доноси Закон о изменама и допунама Закона о стечају

23 Ништавост уговора – пракса привредних судова

30 Могућности и дилеме оснивача приликом оснивања друштва са ограниченом одговорношћу

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

34 Приказ измена које доноси нови Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма у односу на претходни закон

КРИВИЧНО ПРАВО

41 Пореска кривична дела у Кривичном законику

ГРАЂАНСКО ПРАВО

46 Накнада штете као последица повреде на раду – први део

56 Спорови настали из уговора о купопродаји непокретности – други део

РАДНО ПРАВО

62 Рокови за остваривање појединих права у Закону о раду

68 Рачунање радног времена запосленом на службеном путу

РУБРИКЕ

61 Календар важења правних аката

72 Преглед прописа донетих између два броја

76 Портал читалаца

Најчешће потешкоће са којима се сусрећу понуђачи у поступцима јавних набавки, са предлогом одговарајућих решења

Како је дошло до кашњења са израдом Нацрта новог закона о јавним набавкама који је, према Акционом плану за спровођење Стратегије развоја јавних набавки у Републици Србији за 2017. годину („Сл. гласник РС”, бр. 1/2017), био планиран за трећи квартал 2017. године, после чега је требало да следи јавна расправа, у овом тексту разматраће се најчешће потешкоће са којима се сусрећу понуђачи у поступцима јавних набавки према важећим прописима, а у сврху побољшања добре пословне праксе, а затим ће бити предложена и одговарајућа решења.

Драгана Станковић Николић,
дипл. правник и сертификовани предавач за обуку службеника за јавне набавке

Понуђачи су често необавештени о поступцима јавних набавки које наручиоци спроводе, а посебно о поступцима набавки који су изузети од примене Закона о јавним набавкама („Сл. гласник РС”, бр. 124/2012, 14/2015 и 68/2015), нпр. када наручиоци примењују чл. 7, 7а или 39. став 2. Закона о јавним набавкама, као основ за изузеће од примене Закона.

Иако је чланом 7. став 2. Закона о јавним набавкама прописано да је у случају набавки из става 1. овог члана, наручилац дужан да поступа у складу са начелима из овог закона, у пракси често изостаје примена свих принципа на којима је заснован наведени закон, а посебно изостаје примена принципа транспарентности. Обавезност примене начела транспарентности недостаје такође и у члану 39. став 2. Закона о јавним набавкама, који се примењује у случају набавки чија процењена вредност није већа од 500.000,00 динара, а уколико ни укупна процењена вредност истоврсних набавки на годишњем нивоу није већа од 500.000,00 динара. Следећим ставом прописано је да, када наручиоци спроводе ове набавке, дужни су да спрече постојање сукоба интереса, да обезбеде конкуренцију и да уговорена цена не буде већа од упоредиве тржишне цене. Међутим, недостаје обавезност објављивања позива за подношење понуда који би био јавно доступан свим заинтересованим понуђачима, што би дало допринос начелу транспарентности и конкурентности и у овим поступцима набавки.

Према чл. 10. и 11. Закона о јавним набавкама, наручилац је дужан да у поступку јавне набавке омогући што је могуће већу конкуренцију и дужан је да обезбеди јавност и транспарентност поступка јавне набавке поштујући, али не ограничавајући се само на обавезе из овог закона.

дана пријема уредног захтева за заштиту права, наручилац ће решењем усвојити захтев за заштиту права или ће Републичкој комисији за заштиту права у поступцима јавних набавки доставити одговор у којем ће се изјаснити на све наводе захтева за заштиту права, као и комплетну документацију из поступка јавне набавке, ради одлучивања о захтеву за заштиту права. Наравно, уколико се појави негативна пракса да наручилац не предузима активности на које га овај закон обавезује, понуђач има могућност да о оваквом поступању наручиоца обавести Републичку комисију за заштиту права у поступцима јавних набавки и да исту позове да изрекне новчану казну наручиоцу, сагласно члану 162. Закона о јавним набавкама којим је прописано да ће Републичка комисија решењем изрећи новчану казну наручиоцу у износу од 80.000 до 1.000.000 динара и одговорном лицу наручиоца у износу од 20.000 до 80.000 динара, ако наручилац по поднетом захтеву за заштиту права не поступи на начин и у року одређеном у члану 153. став 1. овог закона.

Имајући наведено у виду, очигледно је да је и у будућности потребно јачати посебна овлашћења Републичке комисије за заштиту права кроз изрицање новчаних казни наручиоцу и одговорном лицу наручиоца у поступцима јавних набавки код којих је уочена процесна недисциплина, како би иста била санкционисана на адекватан начин. Наравно, свему овоме доприноси и јавна објава оваквих одлука на интернет страници поменуте комисије, као и благовремено указивање на проблеме од стране понуђача.

Неправилности обрачуна и исплате плата

Ауторка је раније, у броју 63/2017, писала о функцији буџетске инспекције, њеној надлежности и овлашћењима, а овом приликом настојаће да прикаже неправилности утврђене у поступку инспекцијске контроле коришћења буџетских средстава, на примеру обрачуна и исплате плата.

Слободанка Келечевић,
дипл. правник, виши буџетски инспектор у Министарству финансија

Прво се треба подсетити да је Законом о буџетском систему („Сл. гласник РС”, бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 – исправка, 108/2013, 142/2014, 68/2015, 103/2015, 99/2016 – у даљем тексту: Закон) утврђена обавеза корисника јавних средстава да ова средства користе законито и наменски, као и казнена одговорност за непоступање у складу са одредбама овог закона.

Законом о буџету, одлукама о буџету и финансијским плановима организација за обавезно социјално осигурање уређују се приходи и примања, расходи и издаци, као и извршавање буџета. Опредељена средства се, према економској квалификацији, распоређују за намене за које ће се користити.

Преузимање обавеза

Корисници буџетских средстава извршење буџета, односно пренос и расподелу средстава морају да врше искључиво са апропријације економске класификације на којој су опредељена средства за одређену намену.

Сходно томе, обавезе које преузимају директни односно индиректни корисници

Кривичним закоником („Сл. гласник РС”, број 85/2005, 88/2005 – испр., 107/205 – испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013 и 108/2014), чланом 362а, утврђена је одговорност за ненаменско коришћење буџетских средстава, тј. да ће се одговорно лице корисника буџетских средстава или одговорно лице у организацији обавезног социјалног осигурања, које створи обавезе или на терет рачуна буџета одобри плаћање расхода и издатака преко износа од милион динара у односу на износ утврђен буџетом, финансијским планом или актом Владе којим се утврђује износ средстава позајмице, казнити новчаном казном или затвором до једне године.

Непоштовањем одредаба члана 54. став 1, члана 56. став 1. и 4. и члана 71. став 1. и 2. Закона о буџетском систему почињен је прекршај одговорног лица корисника буџетских средстава, утврђен одредбама члана 103. став 1. тачка 4) Закона о буџетском систему.

Одредбама члана 103. став 1. тачка 4) Закона о буџетском систему прописана је новчана казна од 10.000 до 2.000.000 динара за одговорно лице корисника буџетских средстава ако не поштује одредбе чланова 49–61, члана 71. и члана 72. став 1. овог закона у поступку извршења буџета.

Из наведеног произлази да, уколико се обрачун и исплата плата не врше у складу са Законом, одговорна лица одговарају у прекршајном или кривичном поступку, зависно од висине износа утрошених средстава.

Електронско издање за праћење јавних набавки

ИНГ-ПРО ЈАВНЕ НАБАВКЕ

ИНГ-ПРО ЈАВНЕ НАБАВКЕ – електронско издање за праћење јавних набавки – налази се на јавној интернет адреси *www.javne-nabavke.net* и представља издање намењено службама којима је у свакодневном раду неопходно праћење јавних набавки, које се објављују на Порталу јавних набавки, и свих других пратећих докумената, при чему су заинтересоване за једноставан, ефикасан и брз приступ путем интернета, без икаквих поступака ажурирања од стране клијената (ажурира се аутоматски), као и са могућношћу обавештавања о набавкама које су им потребне и њиховим променама путем имејл-сервиса (директно на имејл корисника).

Разлози за праћење ИНГ-ПРО Јавних набавки:

• дневно ажуран преглед свих јавних набавки и све пратеће документације;
• јединствена претрага свих врста огласа по више различитих критеријума;
• за добијање резултата претраге довољан један критеријум претраге;
• пријем обавештења на имејл за оне категорије предмета набавки које сами одаберете;
• за претплатну цену добијате могућност неограниченог праћења свих категорија и свих типова ЈН;
• евиденција свих измена постојећих јавних набавки, што омогућава њихово једноставно праћење;
• преглед базе победника тендера са информацијама у ком поступку јавне набавке је одређени понуђач победио;
• преглед листе ЈН УЖИВО која се ажурира свака два минута и на којој се налазе најновије јавне набавке које још нису прошле процес редакцијске обраде.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs
или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Преглед најзначајнијих измена које доноси Закон о изменама и допунама Закона о стечају

Закон о изменама и допунама Закона о стечају Народна скупштина је усвојила 14. 12. 2017. године, објављен је у „Службеном гласнику РС" бр. 113/2017 од 17. 12. 2017, а ступио је на снагу 25. 12. 2017. године.

Милош Веселиновић,
адвокат у Адвокатској канцеларији Учајев

Никола Пантелић,
заменик јавног тужиоца у Трећем основном јавном тужилаштву у Београду

Српско стечајно законодавство је у последњих петнаест година претрпело суштинске промене. Закон који регулише материју стечаја мењан је више пута. Од доношења Закона о стечајном поступку 2004. године, који је донео темељне измене на пољу стечајног поступка, па све до последњих измена и допуна Закона о стечају из 2017. године, извршене су још четири измене. Дакле, за само тринаест година закон који регулише материју стечајног поступка мењан је чак шест пута.

Током примене закона неминовно долази до проблема везаних за тумачење појединих одредби истог. Наиме, поједине одредбе закона нису довољно прецизно формулисане, што доводи до проблема у примени закона, те до разнолике судске праксе. Осим тога, током примене закона постаје јасно да поједини институти нису довољно добро постављени и не доводе до жељеног циља, након чега се приступа изменама закона. Поставља се питање целисходности оваквог приступа, односно какви ефекти се постижу честим изменама законских решења. Свакако да током примене закона судска пракса пронађе решења на спорна питања и по правилу заузме јединствен став, док се сви они који учествују у примени закона упознају са законским решењима, што све води извесности у примени права и правној сигурности. Не треба посебно истицати да честе измене закона воде правној несигурности.

Дакле, суштински разлог за измене закона треба тражити на пољу промене циљева који се желе постићи одређеним законским решењем.

Предлагач Закона о изменама и допунама Закона о стечају наводи да се разлог за доношење Закона огледа у обезбеђењу услова за адекватнију и бољу примену већ постојећих института, ефикасније спровођење стечајног поступка и побољшање намирења поверилаца.

Основно решење које доносе измене и допуне Закона о стечају односи се на побољшање положаја разлучних и заложних поверилаца, чији је положај у стечајном поступку суштински измењен.

Разлучни повериоци су повериоци стечајног дужника који имају заложно право, законско право задржавања или право намирења на стварима и правима о којима се воде јавне књиге или регистри и имају право на првенствено намирење из средстава остварених продајом имовине, односно наплате потраживања на којој су стекли то право. С друге стране, заложни повериоци су лица која имају заложно право на стварима или

или друштвеним капиталом, као проблем може да се јави транспарентност поступка стечаја у наведеним случајевима јер не постоји обавеза достављања свеобухватних извештаја о току стечајног поступка и стању стечајне масе и њиховог објављивања, тако да буду доступни најширој јавности, што је свакако обавеза у случају свих осталих стечајних поступака, односно стечајних поступака који се не спроводе над правним лицем које је са већинским јавним или друштвеним капиталом.

Искључена је могућност да прву седницу Скупштине поверилаца заказују друга лица осим стечајног судије (стечајни управник, повериоци са одређеном висином потраживања), док је уместо двотрећинске сада предвиђена обична већина присутних поверилаца као неопходна за доношење одлука.

Стечајни судија, сада по службеној дужности, може да изврши исправку претходно донетог закључка који садржи очигледну техничку или словну грешку.

Прецизирано је да стечајни судија може да изрекне меру забране плаћања без сагласности стечајног судије или привременог стечајног управника, уместо досадашње забране исплата, и то ако у тренутку доношења решења о покретању претходног стечајног поступка пословни рачуни стечајног дужника нису блокирани услед извршења основа и налога за принудну наплату код организације која спроводи поступак принудне наплате. У случају да су рачуни стечајног дужника у блокади, стечајни судија доноси решење којим дозвољава плаћања са рачуна стечајног дужника, при чему решењем одређује намене за које се плаћања могу вршити, уз обавезу да свако конкретно плаћање буде одобрено од стране стечајног судије или привременог стечајног управника у облику давања сагласности.

Прописано је да се на дан првог поверилачког рочишта одржава и прва седница Скупштине поверилаца.

Ништавост уговора – пракса привредних судова

Кроз одређене случајеве из праксе привредних судова који се односе на ништавост уговора издвајамо примере који се односе на последице ако су ништаве само неке одредбе уговора о кредиту, затим на последице ако уговор није закључен по процедури и форми коју прописује Закон о јавним набавкама, као и када је утврђено да последица повреде неке законске норме, ако она то изричито не прописује, не повлачи ништавост уговора, већ само прекршајну одговорност учиниоца.

НИШТАВОСТ НЕКЕ ОДРЕДБЕ УГОВОРА НЕ ПОВЛАЧИ НИШТАВОСТ И САМОГ УГОВОРА АКО ОН МОЖЕ ДА ОПСТАНЕ БЕЗ НИШТАВЕ ОДРЕДБЕ И АКО ОНА НИЈЕ БИЛА НИ УСЛОВ УГОВОРА НИ ОДЛУЧУЈУЋА ПОБУДА ЗБОГ КОЈЕ ЈЕ УГОВОР ЗАКЉУЧЕН.

Из образложења:

Одредбом члана 105. став 1. Закона о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ”, бр. 29/1978, 39/1985, 45/1989, 57/1989 и „Сл. лист СРЈ”, бр. 31/1993) прописано је да ништавост неке одредбе уговора не повлачи

последица повреде неке законске норме (у конкретној правној ствари одредбе члана 46. став 3. Закона о платном промету, који је важио у спорном периоду), ако она то изричито не прописује, не повлачи ништавост уговора, већ конкретно само прекршајну одговорност учиниоца у смислу наведеног закона. Како је одредбама овог закона прописана прекршајна одговорност у виду новчане казне за поступање противно забрани измиривања обавеза по основама наведеним у члану 46. став 3. Закона о платном промету, следи да циљ повређеног правила упућује на другу санкцију – новчану казну, па су правне радње туженог на основу уговора о асигнацији пуноважне, из чега произлази да њихово предузимање нема последицу ништавости правних основа по којима су предузете.

(Пресуда Привредног суда у Пожаревцу, П. 128/13 од 13. 5. 2015, преиначена Пресудом Привредног апелационог суда у Београду, Пж. 4075/15 од 27. 10. 2016)

ЗАКОНОМ О ОБЛИГАЦИОНИМ ОДНОСИМА ПРОПИСАНО ЈЕ ДА ЈЕ УГОВОР КОЈИ ЈЕ ПРОТИВАН ПРИНУДНИМ ПРОПИСИМА, ЈАВНОМ ПОРЕТКУ ИЛИ ДОБРИМ ОБИЧАЈИМА НИШТАВ, АКО ЦИЉ ПОВРЕЂЕНОГ ПРАВИЛА НЕ УПУЋУЈЕ НА НЕКУ ДРУГУ САНКЦИЈУ.

Из образложења:

Другостепени суд констатује да је првостепени суд правилно утврдио да нису испуњени услови прописани одредбом члана 103. Закона о облигационим односима, те да, супротно жалбеним наводима, Уговор о измирењу дуга, закључен између тужиоца и туженог и оверен у Основном суду у Смедереву под Ов. бр. 492…/2012 од 9. 4. 2012. године, није ништав. Наиме, наведени уговор је по својој правној природи уговор о промету непокретности. Закон о промету непокретности („Сл. гласник РС”, бр. 111/09) у члану 4. став 1. прописује да се уговор о промету непокретности закључује у писаној форми, а потписи уговарача оверавају се од стране суда. Према ставу 2. наведеног члана, уговори који нису закључени на начин из става 1. овог члана не производе правно дејство. Непокретности су, у смислу наведеног закона, и посебни делови зграда и станова, као и пословне просторије, гараже и гаражна места.

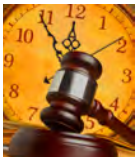
Према одредби члана 103. став 1. Закона о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ”, бр. 29/78, 39/85, 57/89, „Сл. лист СРЈ”, бр. 31/93), уговор који је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима ништав је ако циљ повређеног правила не упућује на неку другу санкцију или ако Закон у одређеном случају не прописује што друго, а чланом 105. став 1. истог закона прописано је да ништавост неке одредбе уговора не повлачи ништавост и самог уговора ако он може да опстане без ништаве одредбе и ако она није била ни услов уговора ни одлучујућа побуда због које је уговор закључен. С обзиром на то да је наведени уговор закључен у писаној форми и да је потпис уговарача оверен од стране суда, а како није противан јавном поретку ни добрим обичајима, правилно првостепени суд налази да као такав производи правно дејство и није противан принудним прописима, тј. закључен је у свему у складу са одредбом члана 4. став 1. Закона о промету непокретности. Правилна је одлука првостепеног суда да одбије тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је Уговор о измирењу дуга, закључен између парничних странака дана 27. 6. 2012. године и оверен пред Основним судом у Смедереву под бројем Ов. бр. 492…/2012 дана 9. 4. 2012. године, ништав.

(Пресуда Привредног суда у Пожаревцу П. 498/15 од 15. 9. 2015, делимично потврђена, делимично преиначена Пресудом Привредног апелационог суда у Београду, Пж. 7308/15 од 19. 10. 2016)

Могућности и дилеме оснивача приликом оснивања друштва са ограниченом одговорношћу

Приликом оснивања друштва са ограниченом одговорношћу оснивач(и) има(ју) читаву лепезу могућности у погледу одредби оснивачког акта. Формулисање ових одредби у великој мери условљава функционисање и рад привредног друштва.

Владимир Саичић,
дипл. правник, с вишегодишњим искуством у области привредног права

Закон о привредним друштвима прописује обавезне елементе оснивачког акта, те уколико су обавезни елементи унети у уговор, односно одлуку о оснивању и ако не постоје друге Законом предвиђене сметње, свакако ће бити дозвољена његова регистрација. Међутим, као и код правних односа између уговарача који су регулисани Законом о облигационим односима, и Закон о привредним друштвима оставља слободу оснивачима (уговарачима код уговора о оснивању) да своје односе, односно функционисање друштва уреде на другачији начин од начина одређеног Законом.

Најпре, друштво са ограниченом одговорношћу може да буде основано од стране једног члана, али и од стране више чланова. **Уколико се друштво оснива као једночлано, оснивачки акт се доноси у форми одлуке о оснивању, а уколико је вишечлано, онда у форми уговора о оснивању. И код одлуке и код уговора о оснивању потписи оснивача морају да буду оверени** од стране јавног бележника, осим у подручјима за које јавни бележник није именован, када се потписи оверавају у надлежном суду или општини. **Приликом измена оснивачког акта не постоји обавеза овере потписа**, међутим, самим оснивачким актом може да се предвиди да она постоји и приликом измене. Непостојање обавезе овере има предност због економичности, док њено постојање има предност у правној сигурности, тј. у онемогућавању злоупотреба (фалсификовање потписа).

Оснивачи имају обавезу да одреде **претежну делатност** којом ће се друштво бавити. Одабир делатности је слободан, уз ограничење да делатност није Законом забрањена. Друштво може да се бави и свим другим делатностима које нису Законом забрањене, а које и не морају бити наведене у оснивачком акту. У пракси регистратор не проверава да ли ће се друштво претежно бавити делатношћу наведеном у оснивачком акту (нити има могућности да то провери), међутим, регистратор је овлашћен да одбије регистровање друштва које својим називом код трећих лица може да изазове заблуду о претежној делатности друштва.

У оснивачком акту се наводи и **седиште привредног друштва**. Избор седишта је вишеструко важан јер се на регистровану адресу седишта врши достављање привредном друштву (уколико није регистрована посебна адреса за пријем поште), затим се у односу на седиште одређује месна надлежност судова итд. Регистратор не проверава да ли је фактички седиште друштва оно које је наведено

Наиме, одредбама оснивачког акта могуће је да се питања за која је Законом предвиђена двотрећинска већина или једногласно одлучивање предвиди и друга већина, али не мања од обичне већине од укупног броја гласова чланова друштва који имају право гласа по одређеном питању. Ове одредбе су посебно важне за оснивача који има обичну, а не двотрећинску већину, како би већ приликом оснивања предупредио проблеме који могу да настану уколико мањински члан жели да се успротиви неким одлукама већинског члана када се гласа о питању за које је потребна квалификована већина или једногласност.

Директор друштва, који је истовремено и законски заступник друштва, може да буде одређен оснивачким актом. Оснивачи или скупштина могу да одреде више директора друштва и у том случају сви директори друштва су законски заступници друштва. Такође, оснивачи могу да одреде и услове које лице мора да испуњава да би било именовано за директора. Чланови надзорног одбора у случају дводомног управљања такође могу, али и не морају да се именују оснивачким актом. Важно је истаћи да, у случају да је директор или члан надзорног одбора именован оснивачким актом, а да се касније донесе одлука о његовој промени, није нужно анексирање оснивачког акта да би се таква промена регистровала. Тада је довољно да се приликом подношења регистрационе пријаве, уз захтев за брисање односно уписивање, приложи и одлука скупштине, односно одлука надзорног одбора уколико се мења директор друштва са дводомним управљањем.

Чланови друштва могу да ограниче овлашћења заступника друштва. Заступник је дужан да поступа у складу са ограничењима својих овлашћења која су утврђена актима друштва или одлукама надлежних органа друштва, међутим, ова ограничења не могу да се истичу према трећим лицима. Изузетно, ограничења овлашћења заступника у виду обавезног супотписа могу да се истичу према трећим лицима ако су регистрована у складу са Законом о регистрацији. Обавеза супотписа је обавеза заступника друштва да за све или одређене правне послове мора да прибави потпис другог лица које је одређено оснивачким актом (то може бити други директор, члан друштва, прокуриста или неко треће лице). Ова обавеза заступника може бити интерног карактера уколико није регистрована, као што су уосталом интерног карактера сва друга ограничења која су наметнута законском заступнику од стране надлежних органа друштва. То значи да друштво трећим лицима не може да истиче ограничење супотписом. Међутим, уколико је обавеза супотписа регистрована у складу са Законом, ова обавеза може да се истиче и према трећим лицима, тј. трећа лица не могу да се позивају на то да им није била позната обавеза супотписа. У пракси се обавеза супотписа обично односи на новчани износ, тј. на новчану вредност правног посла за чије закључење је обавезан супотпис. На пример, региструје се да је директор овлашћен да послове вредности до 100.000 евра закључује самостално, а да је за све послове чија је вредност преко 100.000 евра, поред директоровог потписа, обавезан и потпис одређеног лица.

Чланови друштва могу да издају и **прокуру.** Иначе, прокуру издаје скупштина, међутим, оснивачким актом може да се предвиди да прокуру издаје директор или надзорни одбор. Оснивачи могу да ограниче овлашћења прокуристе ван ограничења која су прописана Законом.

Осим примера који су наведени у овом тексту, оснивачким актом могу посебно да се уређују или дерогирају одредбе Закона о привредним друштвима које се односе на чување пословне тајне, забрану конкуренције, располагање сопственим уделима, поступак у вези са правом прече куповине, деобу удела, додатне уплате и зајмове друштву, исплате члановима друштва, иступање друштва, искључење члана друштва итд.

Закон о привредним друштвима оставља могућност оснивачима да у оквиру јавног поретка уређују своје односе, с обзиром на специфичности самог односа, те је препоручљиво да се оснивачи пре оснивања детаљно упознају са одредбама Закона како би искористили све могућности слободе уговарања и своје односе уредили на начин који је најприхватљивији, с обзиром на околности сваког појединачног случаја.

Приказ измена које доноси нови Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма у односу на претходни закон

Нови закон има основни циљ да у односу на досадашњи закон унапреди систем откривања и спречавања прања новца и финансирања тероризма, као и да се изврши додатно усаглашавање Закона са међународним стандардима везаним за ову област.

Јован Беара,
дипл. инж., председник
Пословног удружења УВРА
Нови Сад

Народна скупштина Републике Србије је 14. децембра 2017. године донела **Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма (у даље тексту: Закон)**.

Закон је објављен у „Службеном гласнику РС" број 113/2017 од 17. 12. 2017. године, ступио је на снагу осмог дана од дана објављивања, а ПРИМЕЊУЈЕ СЕ ОД 1. АПРИЛА 2018. ГОДИНЕ.

Даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Сл. гласник РС", бр. 20/09, 72/09, 91/10 и 139/14).

Овај закон је конципиран у 12 одвојених целина, и то:

1. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ;
2. РАДЊЕ И МЕРЕ КОЈЕ ПРЕДУЗИМАЈУ ОБВЕЗНИЦИ;
3. РАДЊЕ И МЕРЕ КОЈЕ ПРЕДУЗИМАЈУ АДВОКАТИ;
4. РАДЊЕ И МЕРЕ КОЈЕ ПРЕДУЗИМАЈУ ЈАВНИ БЕЛЕЖНИЦИ;
5. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРЕПОЗНАВАЊЕ ОСНОВА СУМЊЕ;
6. САРАДЊА НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА, ПРОЦЕНА РИЗИКА НА НАЦИОНАЛНОМ НИВОУ И АНАЛИЗА ЕФИКАСНОСТИ И ДЕЛОТВОРНОСТИ СИСТЕМА;
7. УПРАВА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ПРАЊА НОВЦА;
8. КОНТРОЛА ПРЕНОСА ФИЗИЧКИ ПРЕНОСИВИХ СРЕДСТАВА ПЛАЋАЊА ПРЕКО ДРЖАВНЕ ГРАНИЦЕ;
9. ЗАШТИТА И ЧУВАЊЕ ПОДАТАКА И ВОЂЕЊЕ ЕВИДЕНЦИЈА;
10. НАДЗОР;
11. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ;
12. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ.

У наставку приказа Закона настојаће се да се констатују и објасне разлике у односу на досадашњи Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма.

На основу објављених оцена у Извештају Комитета Манивал (Манивал је комитет Савета Европе који окупља експерте који процењују усклађеност држава чланица са свим релевантним међународним стандардима за борбу против прања новца и финансирања тероризма у области правне праксе, финансијског система и унутрашњих послова, кроз процес узајамне евалуације равноправних

Члан 120:

Новчаном казном у износу од 50.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај предузетник ако изврши неку од радњи из члана 117. овог закона.

Новчаном казном у износу од 30.000 до 300.000 динара казниће се за прекршај предузетник ако изврши неку од радњи из члана 118. овог закона.

Новчаном казном у износу од 20.000 до 200.000 динара казниће се за прекршај предузетник ако изврши неку од радњи из члана 119. овог закона.

Новчаном казном у износу од 5.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај физичко лице ако изврши неку од радњи из чл. 117. и 118. овог закона.

Новчаном казном у износу од 5.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај физичко лице ако надлежном царинском органу не пријави физички преносива средства плаћања у износу од 10.000 евра или више, у динарима или страној валути, које преноси преко државне границе (члан 86. став 1).

Новчаном казном у износу од 5.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај физичко лице ако пријава из члана 86. овог закона не садржи све прописане податке (члан 86. став 2).

Члан 121:

Новчаном казном у износу од 10.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај адвокат ако:

- не обавести Управу о случајевима када у вези са трансакцијом или странком постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма или када странка тражи савет у вези са прањем новца или финансирањем тероризма, односно не обавести је у прописаним роковима и на прописани начин (члан 58);
- не достави Управи, на њен захтев, тражене податке, информације и документацију, односно не достави их у прописаним роковима и на прописан начин (члан 59).

Члан 122:

Новчаном казном у износу од 10.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај јавни бележник ако:

- не обавести Управу о случајевима када у вези са трансакцијом или странком постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма, односно не обавести је у прописаним роковима и на прописани начин (члан 64);
- не достави Управи, на њен захтев, тражене податке, информације и документацију, односно не достави их у прописаним роковима и на прописан начин (члан 65).

12. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 124:

Обвезник је дужан да радње и мере из чл. 5. и 6. овог закона (радње и мере пре успостављања пословног односа и анализа ризика) изврши у односу на странке са којима је пословна сарадња успостављена пре ступања на снагу овог закона, у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона.

Обвезник је дужан да своја интерна акта донесе у року од три месеца од дана ступања на снагу Закона.

Пореска кривична дела у Кривичном законику

Централно место у корпусу пореских кривичних дела заузима кривично дело пореске утаје, које припада XXII глави Кривичног законика која прописује кривична дела против привреде, а уз наведено Законик прописује и кривично дело неуплаћивање пореза по одбитку, док се остала пореска кривична дела налазе у споредном законодавству.

Смиљка Стојановић,
заменик јавног тужиоца Првог основног јавног тужилаштва у Београду

Одредбом члана 91. Устава Републике Србије прописано је да се средства из којих се финансирају надлежности Републике Србије, аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, обезбеђују из пореза и других прихода утврђених законом. Истом одредбом прописано је и да је обавеза плаћања пореза општа. Како су порези један од најважнијих извора прихода сваке државе и како од испуњења пореске обавезе у крајњој линији зависи остваривање многих државних функција, јасно је да су за кршење тих обавеза предвиђене санкције, а да су најтежи облици пореских деликата прописани као кривична дела.

КРИВИЧНО ДЕЛО ПОРЕСКЕ УТАЈЕ

Кривично дело пореске утаје део је нашег кривичног законодавства, са мањим или већим изменама, још од 1959. године, а од 1. марта 2018. године примењиваће се одредба чл. 225. Кривичног законика, која је на нешто другачији начин прописала кривично дело пореске утаје у односу на одредбу чл. 229. ранијег Кривичног законика.

Радња извршења основног облика кривичног дела алтернативно је прописана. Изрека пресуде којом се окривљени оглашава кривим због овог кривичног дела мора да садржи једну од алтернативно одређених радњи – мора бити јасно о ком се облику радње извршења ради, у супротном пресуда је неразумљива (Решење Апелационог суда у Нишу Кж. бр. 826/2010 од дана 28. 4. 2010. године).

Први облик наведеног кривичног дела чини онај ко даје лажне податке о стеченим приходима, о предметима или другим чињеницама које су од утицаја на утврђивање пореза, доприноса и других дажбина.

Најпре може да се постави питање ко је извршилац овог кривичног дела – да ли је то сам порески обвезник, био он физичко или правно лице, или у обзир долазе и друга лица – запослени у правном лицу, рачуновође и томе слично. Неспорно је да учинилац може да буде сам порески обвезник, било да је он физичко лице које не обавља привредну делатност (код, примера ради, пореза на капиталну добит), било да је предузетник или правно лице, у складу са Законом о одговорности правних лица за кривична дела („Сл. гласник РС” бр. 97/2008). Што се тиче других запослених – ситуација је умногоме спорна у пракси. Наиме, иако закон не предвиђа да је учинилац овог кривичног дела одговорно лице, у пракси се често захтева тај статус, па се, када су у питању привредна друштва порески обвезници, као извршиоци кривичног дела појављују углавном директори, а осим њих, евентуално и власници привредних друштава. Тако је и Апелациони суд нашао да уколико окривљени није ни власник ни оснивач, већ само запослени који има пуномоћје за заступање пред пореском управом, он не може бити учинилац кривичног дела пореска утаја јер у односу на њега не постоји обавеза да врши

произлази из истих чињеница или чињеница које су у суштини исте као оне које су основ оптужбе за казнено дело у ранијем поступку против тог лица који је правноснажно окончан (Пресуда Врховног касационог суда Кзз бр. 1093/2015 од дана 26. 1. 2016. године).

НЕУПЛАЋИВАЊЕ ПОРЕЗА ПО ОДБИТКУ

Неуплаћивање пореза по одбитку „модерније" је кривично дело од пореске утаје, а у наше законодавство уведено је 2002. године, при чему је од 2009. део посебног дела Кривичног законика. Као и код кривичног дела пореске утаје, од 1. 3. 2018. године **кривично дело неуплаћивање пореза по одбитку** добија ново место у Кривичном законику – биће прописано у чл. 226, док се законски опис није мењао (вероватно зато што је ово кривично дело већ претрпело корекције).

Основни облик овог дела чини одговорно лице у правном лицу – порески платац, као и предузетник – порески платац који, у намери да избегне плаћање пореза по одбитку, доприноса за обавезно социјално осигурање по одбитку или других прописаних дажбина, не уплати износ који је обрачунат на име пореза по одбитку, односно доприноса за обавезно социјално осигурање по одбитку, на прописани уплатни рачун јавних прихода или не уплати друге прописане дажбине.

У погледу овог кривичног дела неспорно је да учинилац може да буде само одговорно лице у правном лицу, односно предузетник који је порески платац. Појам „порески платац" дефинисан је одредбом чл. 12. ст. 3. Закона о пореском поступку и пореској администрацији као исплатилац прихода пореском обвезнику, који је дужан да, у име и за рачун пореског обвезника, обрачуна и по одбитку плати прописани порез на тај приход на одговарајући уплатни рачун. Дакле, порески дужник може да буде сам порески обвезник, али и неко друго лице. Порески платац није порески обвезник, већ неко ко поступа за рачун обвезника, али га Закон обавезује као пореског дужника. У сваком конкретном случају мора да се докаже то својство окривљеног (Пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Кж. 1. 1618/2013 од дана 12. 4. 2013. године).

Како то произлази из законског описа, у обзир долази само неплаћање пореза који су већ обрачунати, а плаћају се по одбитку. Ови порези морају да се плате истовремено са настанком обавезе, а пореској управи се подноси извештај о обрачунатом и плаћеном порезу. Међутим, постојање дела није везано за достављање односно недостављање таквог извештаја, већ за саму чињеницу неплаћања (или делимичног плаћања).

И када је у питању ово кривично дело, неопходно је постојање субјективног елемента – намере да се избегне плаћање пореза, доприноса или других дажбина. Намера, као и код пореске утаје, мора да се докаже у сваком конкретном случају. Постојање објективног елемента кривичног дела који се састоји у неуплаћивању износа који је обрачунат на име пореза по одбитку на прописани уплатни рачун јавних прихода, евентуално може да представља одређени порески прекршај у недостатку субјективног (Решење Апелационог суда у Београду Кж бр. 2 137/15 од дана 3. 2. 2015. године). Да је утврђивање намере чињенично питање које се мора утврђивати у сваком поједином случају закључено је и на заједничкој седници представника кривичних одељења и одељења судске праксе, апелационих судова Републике Србије и Врховног касационог суда Републике Србије, одржаној у Новом Саду 24. 3. 2014. године.

Апелациони суд је закључио да не постоји намера да се утаји порез када су у условима блокаде пословног рачуна предузећа предузете све радње за евидентирање, обрачун и књижење пореза (Пресуда Апелационог суда у Новом Саду број Кж. бр. 1-3392/2013 од дана 31. 10. 2013. године).

С друге стране, исти суд је нашао и да није потребно да учинилац има намеру да порез не уплати трајно, већ је довољна намера да се он не уплати по одбитку – истовремено са платама, а није од значаја како се технички врши исплата и са којег рачуна (Пресуда Апелационог суда у Новом Саду број Кж. бр. 1-3079/2012 од дана 31. 1. 2013. године).

Кривично дело има и тежи облик који постоји када износ обрачунатог а неплаћеног пореза или доприноса прелази милион и петсто хиљада динара, као и најтежи облик када тај износ прелази седам милиона и петсто хиљада динара.

Накнада штете као последица повреде на раду – први део

Анализа различитих случајева из судске праксе који се односе на накнаду штете због повреде на раду започета је у овом, а наставиће се и у следећем броју часописа, уз нека закључна разматрања.

Снежана Марјановић, заменик руководиоца Одељења судске праксе и Парничног одељења Првог основног суда у Београду

Према подацима Владе РС из Стратегије безбедности и здравља на раду у Републици Србији за период од 2013. до 2017. године Управа за безбедност и здравље на раду евидентирала је у 2012. години 6.765 случајева повреда на раду. Према извештају Републичког фонда за здравствено осигурање у 2012. години евидентирана су 22 случаја повреде на раду са смртном последицом, 2482 случаја са тешком последицом и 12.979 случајева са лакшом последицом. Један број ових случајева завршио и у судском поступку за накнаду штете.

Ако запослени претрпи повреду или штету **на раду или у вези са радом**, послодавац је дужан да му накнади штету, у складу са законом и општим актом, према члану 164. Закона о раду. Према дефиницији, повреда на раду је телесно оштећење које је **узрочно повезано** са обављањем послова односно радних задатака. Повредом на раду може се сматрати само повреда која је изазвана обављањем посла, под условом да постоји **временска и просторна повезаност** настанка повреде са обављањем одређеног посла *(Видаковић А, едитор, Медицина рада I. Београд: Удружење за медицину рада; 1997).*

Закон о здравственом осигурању дефинише повреду на раду као повреду, обољење или смрт која је настала као последица несреће на послу, односно као последица сваког неочекиваног или непланираног догађаја, укључујући и акт насиља који је настао услед рада или је повезан са радом и који је довео до повреде, обољења или смрти осигураника која је наступила одмах или у периоду од 12 месеци од дана настанка повреде на раду.

Послодавац је дужан да, сходно члану 16. Закона о раду, запосленом обезбеди услове рада и организује рад ради безбедности и заштите живота и здравља на раду, у складу са законом и другим прописима, као и да запосленом пружи обавештење о условима рада, организацији рада, правилима и правима и обавезама које произлазе из прописа о раду и прописа о безбедности и заштити живота и здравља на раду. Уз то, дужан је и да запосленима да на употребу средства за рад, односно средства и опрему за личну **заштиту на раду** на којима су примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду и да обезбеди контролу њихове употребе у складу са наменом. Послодавац треба и да изврши **оспособљавање запосленог** за безбедан и здрав рад приликом заснивања радног односа, односно другог радног ангажовања, премештаја на друге послове, приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад или промене опреме за рад, као и приликом промене процеса рада који може проузроковати промену мера за безбедан и здрав рад. У току оспособљавања за безбедан и здрав рад послодавац мора да **упозна** запосленог **са свим врстама ризика** на пословима на које га одређује и са конкретним мерама за безбедност и здравље на раду, у складу са актом о процени ризика.

Запослени има право да, према члану 33. Закона о безбедности и здрављу на раду (Закон о БЗР-у), **одбије да ради** ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због

поступку утврдио да је тужилац претрпео повреду на раду када је, враћајући се са посла својој кући, доживео саобраћајну незгоду на тај начин што је, **возећи мотор послодавца**, овде туженог, који иначе свакодневно користи у обављању редовних радних задатака, изгубио контролу над мотором, који се том приликом превртнуо, тако да је тужилац пао, клизао по асфалту и, ударивши главом, изгубио свест. **Мотор којим је тужилац управљао том приликом био је неисправан, о чему је тужилац имао сазнања**, с тим да наведени квар није отклоњен јер мајстор није имао део који је био неопходан за поправку мотора. Приликом повређивања тужилац је задобио тешке телесне повреде у виду прелома десне горњаче у горњој трећини и прелома петог и шестог ребра са десне стране. Тужилац је приликом повређивања трпео физичке болове, страх и животна активност му је умањена. **Уговором** о коришћењу мопеда, закљученим између парничних странака, регулисани су услови и начин на који радна организација даје раднику на коришћење мопед и истим је предвиђено да се радник обавезује да возило користи и одржава као савестан корисник на извршавању послова свог радног места, а истовремено је **радник дужан и да обезбеди исправност возила** ради редовног извршавања посла свог радног места. У случају неупотребљивости возила изазваног његовом кривицом, радник је дужан да о свом трошку обезбеди редовно извршавање послова радног места.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да у конкретном случају постоји допринос тужиоца настанку штетног догађаја, који се огледа у сазнању тужиоца да је наведено возило – мопед у тренутку саобраћајне незгоде било неисправно, због чега је тужилац могао да претпостави да неисправно возило може довести до саобраћајне незгоде, те да његов допринос настанку штетног догађаја износи 10%, због чега је првостепени суд делимично усвојио тужбени захтев обавезавши туженог да тужиоцу надокнади претрпљену нематеријалну штету, а у износима ближе наведеним у ставу првом изреке побијане пресуде.

Међутим, оваква одлука првостепеног суда за сада не може да се прихвати с обзиром на то да су разлози дати у образложењу побијане пресуде нејасни и противречни, због чега побијана пресуда има недостатака због којих не може да се испита правилност примене материјалног права, на шта се основано указује у жалби туженог.

Пре свега, одредбом члана 177. став 2. Закона о облигационим односима предвиђено је да се ималац ствари ослобађа одговорности ако докаже да је штета настала искључивом радњом оштећеника или трећег лица, коју он није могао предвидети и чије последице није могао избећи или отклонити, док је ставом 3. предвиђено да се ималац ослобађа од одговорности делимично ако је оштећеник делимично допринео настанку штете.

Из стања у списима произлази да је тужилац од туженог примио на коришћење мопед у исправном стању, да је критичног дана због неисправности возила тужилац отишао код мајстора, када је утврђено да се ради о квару на управљачу мотора, с тим да возило није поправљено тог дана јер мајстор није имао одговарајући део, због чега је тужилац упозорен да због неисправности возило није за вожњу. Тужилац је и мимо упозорења наставио вожњу брзином од 30 до 40 километара на час, при чему је због губитка контроле над возилом дошло до саобраћајне незгоде.

На основу оваквог стања ствари, а ради правилне оцене основаности истакнутог приговора постојања подељене одговорности од стране туженог, првостепени суд је био дужан, што није учинио, да, крећући се у границама овлашћења из чл. 223. ЗПП-а, **путем вештачења од стране судског вештака саобраћајне струке несумњиво утврди одлучну чињеницу – да ли је и у којој мери неисправно возило искључиви узрок саобраћајне незгоде или је пак до саобраћајне незгоде дошло искључивом кривицом тужиоца**, како би се поуздано утврдио примарни узрок саобраћајне незгоде, те, сходно томе, и евентуални пропуст тужиоца, као и његов **допринос** настанку исте.

(Решење Апелационог суда у Београду Гж1. Бр. 1120/11 од 11. 5. 2011. године)

Спорови настали из уговора о купопродаји непокретности – други део

Настављајући се на први део чланка објављен у прошлом броју часописа, ауторке се у овом делу баве карактеристичним примерима из новије судске праксе који се односе на: вишеструку продају исте непокретности; продају непокретности која је у режиму заједничке својине брачних или ванбрачних другова; затим на случајеве када је несавестан продавац; као и на правно дејство предуговора о купопродаји непокретности и право на накнаду штете због недостатака на непокретности. Наведена анализа праћена је закључним разматрањима везаним за спорове из уговора о купопродаји непокретности.

Драгана Марчетић,
судија Првог основног суда у Београду, заменик руководиоца судске праксе у грађанској материји

Весна Филиповић,
судија Првог основног суда у Београду и руководилац Одељења судске праксе у грађанској материји

ВИШЕСТРУКА ПРОДАЈА ИСТЕ НЕПОКРЕТНОСТИ И САВЕСНОСТ КУПЦА И ПРОДАВЦА

Животне околности које је произвела тзв. појава „дивље градње", односно огроман број случајева градње без грађевинске и употребне дозволе и ван плана, као и смањење куповне моћи становништва, с једне стране, и повећане потребе грађана за решењем стамбеног питања (живот више генерација у малим стамбеним јединицама), с друге стране, довеле су, нажалост, до појаве да се иста непокретност продаје више пута. Предмет оваквих продаја најчешће су станови. То је довело до подношења већег броја тужби којима се потражује утврђење права својине на непокретности или утврђење ништавости уговора о купопродаји непокретности. У случајевима када су закључена два или више уговора о купопродаји који за предмет имају исту непокретност, задатак суда је да одлучи ко је јачи у праву у односу на исту непокретност. При томе суд води рачуна о савесности односно несавесности стицаоца, о времену када је закључен уговор, о томе ко је укњижен на предметној непокретности, као и о томе ко је у поседу непокретности. Кроз бројне случајеве и различите чињеничне ситуације заузет је јединствен став судске праксе који се огледа у следећем: **У ситуацији када су два лица закључила посебне правне послове ради стицања права својине на истој непокретности, о јачем праву треба одлучити применом начела поштења и савесности и начела забране злоупотребе права. Због тога, када су оба стицаоца савесна, а ниједном од њих непокретност није предата у државину нити је извршен упис у јавну књигу, јачи правни основ има лице које је раније закључило уговор којим је та непокретност прометована. Ако су оба стицаоца савесна, јачи правни основ има стицалац који је исходио упис у јавну књигу, а ако ниједан од**

Уговор о продаји непокретности је правни посао којим се најчешће врши промет непокретности и веома је заступљен у нашем праву. Због тога су и спорови настали из њега и поводом њега јако чести. Најчешћи су свакако спорови којима се тражи конвалидација купопродаје због недостатка форме, те спорови за поништај и утврђење ништавости овог уговора. Такође, чести су спорови због вишеструке продаје исте непокретности, као и спорови којима се утврђује неважност уговора о продаји због тога што је њима један од заједничара располагао целокупном непокретношћу која је у режиму заједничке својине стечене у браку. Најзад, чести су и спорови који за предмет имају предуговор о купопродаји непокретности и баве се његовом правном природом.

Потребно је што више уједначити судску праксу у овој значајној области и то из разлога правне сигурности. Само једнаким поступањем судова у овој значајној групи спорова поводом промета непокретности путем продаје може да се постигне правна једнакост странака. Ово је неопходно пре свега због велике материјалне вредности, а често и због ширег друштвеног значаја ствари – непокретности које су предмет овог уговора.

Календар важења правних аката

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

- **Закон о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, корупције и других посебно тешких кривичних дела** („Сл. гласник РС”, бр. 42/2002, 27/2003, 39/2003, 67/2003, 29/2004, 45/2005, 61/2005, 72/2009 и 32/2013)

– престаје да важи 1. 3. 2018. године.

- **Закон о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, тероризма и корупције** („Сл. гласник РС”, бр. 94/2016)

– примењује се од 1. 3. 2018. године.

- **Закон о изменама и допунама Кривичног законика** („Сл. гласник РС”, бр. 94/2016)

– одредбе члана 24, члана 27. и чл. од 35. до 38. ступају на снагу 1. 3. 2018. године.

- **Упутство о изменама Упутства за спровођење Одлуке о обавезној резерви банака код Народне банке Србије** („Сл. гласник РС”, бр. 114/2017)

– ступа на снагу 17. 2. 2018. године.

- **Правилник о утврђивању Листе српских стандарда из области опште безбедности производа** („Сл. гласник РС”, бр. 115/2017)

– ступио је на снагу 1. 2. 2018. године.

Рокови за остваривање појединих права у Закону о раду

Закон о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – Одлука УС, 113/2017), између осталог, прописује и рокове у којима се остварују и штите права запослених из радног односа и по основу рада. Непоштовање ових рокова често за последицу има губљење самог права или губљење права на одговарајућу заштиту. Овде ће бити речи о неким битним роковима прописаним Законом, који су од значаја како за запослене тако и за послодавце.

РОКОВИ У КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ ОДРЕЂЕНА ПРАВА ИЗ РАДНОГ ОДНОСА

РОК ЗА СТУПАЊЕ НА РАД ЗАПОСЛЕНОГ
– члан 34. Закона о раду

Запослени ступа на рад даном утврђеним уговором о раду. Ако запослени не ступи на рад на дан утврђен уговором о раду, сматра се да радни однос није заснован, осим ако је оправдано спречен или се са послодавцем другачије споразумео.

РОК ЗА ОТКАЗ УГОВОРА О РАДУ ЗА ВРЕМЕ ПРОБНОГ РАДА
– члан 36. Закона о раду

Пре истека времена за које је уговорен пробни рад послодавац или запослени може да откаже уговор о раду, **са отказним роком који не може бити краћи од пет радних дана.** У таквом случају послодавац има обавезу да у решењу о отказу уговора о раду образложи отказ овог уговора. Ако је уговор о раду којим је уговорен пробни рад отказао запослени, он нема обавезу образлагања разлога за давање отказа. Како у Закону нису наведени разлози због којих се може дати отказ уговора о раду којим је уговорен пробни рад, овакав уговор може да се откаже из било ког разлога и у било које време, уз поштовање поменутог отказног рока.

РОК ЗА ВРАЋАЊЕ НА РАД ПОСЛЕ МИРОВАЊА РАДНОГ ОДНОСА, ОДНОСНО НЕПЛАЋЕНОГ ОДСУСТВА
– чланови 78, 79, 100. и члан 179. став 1. тачка 3) Закона

Послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог и његово понашање, и то ако се не врати на рад код послодавца у року од **15 дана од дана истека рока мировања радног односа из члана 79. овог закона, односно неплаћеног одсуства из члана 100. овог закона.** Како право на враћање на рад настаје престанком разлога због којих је одређено неплаћено одсуство, односно мировање права и обавеза

до 31. јула, при чему од 1. августа почиње да тече рок застарелости за потраживања исплате зарада за јун; или, запослени коме је, супротно Закону, општем акту и уговору о раду, исплаћена плата у мањем износу од плате коју је остварио, има право да се обрати инспекцији рада и суду ради утврђивања повреде права на одговарајућу плату и наплате својих потраживања по том основу.

У другим случајевима остваривања права на новчана потраживања запослених (на пример: по основу топлог оброка, регреса за годишњи одмор, накнаде за превоз на рад и са рада, дневнице за службени пут и сл.) рок за наступање застарелости рачуна се од дана када је, у складу са актом послодавца, настала обавеза обезбеђивања ових права односно потраживања.

Протеком рока застарелости потраживања из радног односа запослени (поверилац) губи право да захтева испуњење обавезе од послодавца (дужника), а обавеза послодавца постаје природна (натурална), па запослени не може да захтева намирење судским путем. За разлику од преклузије, суд не пази на застарелост по службеној дужности, већ само по приговору дужника, што значи да застарелост производи правно дејство само уколико се дужник на њу позове.

ПРАВА КОЈА НЕ ЗАСТАРЕВАЈУ

Треба имати у виду неколико одредби Закона којима се наглашава ништавост појединих одредби уговора о раду. Право на утврђивање ове ништавости никада не застарева. Ради се о следећим одредбама Закона:

1) Према члану 9. став 2. Закона, ништаве су одредбе уговора о раду којима су утврђени неповољнији услови рада од услова утврђених Законом и општим актом, односно које се заснивају на нетачном обавештењу од стране послодавца о појединим правима, обавезама и одговорностима запосленог.

2) Према члану 20. Закона, забрањена је дискриминација у односу на:
– услове за запошљавање и избор кандидата за обављање одређеног посла,
– услове рада и сва права из радног односа,
– образовање, оспособљавање и усавршавање,
– напредовање на послу,
– отказ уговора о раду.
Одредбе уговора о раду којима се утврђује дискриминација по неком од наведених основа – ништаве су.

3) Према члану 104. став 4. Закона, ништава је одлука послодавца или споразум са запосленим којим је повређен принцип да се запосленима гарантује једнака зарада за исти рад или рад исте вредности који се остварује код послодавца.

Према томе, овде се ради о правима да се захтева утврђивање ништавости одредаба уговора о раду, што се остварује подношењем тужбе надлежном суду, независно од рока за подношење тужбе у радном спору.

Рачунање радног времена запосленом на службеном путу

Тема овог текста је рачунање радног времена запосленог који је упућен на службени пут у радне дане према распореду радног времена код послодавца, на дан недељног одмора или на дан празника у коме се не ради, као и карактеристичан случај прековременог рада на службеном путу за возаче моторних возила.

Законом о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013 и 75/2014, 13/2017 - Одлука УС РС и 113/2017 – у даљем тексту: Закон) уређују се, између осталог, радно време (чл. 50. и 51), одмор у току дневног рада, дневни и недељни одмор (чл. 64–67), прерасподела радног времена (чл. 57–61) и прековремени рад (члан 53). Законом није посебно уређено питање радног времена запосленог за време службеног пута, већ се сходно примењују напред наведене одредбе Закона, при чему се морају имати у виду специфичности службеног пута. У вези са питањем које путовање запосленог има карактер службеног пута, може се пренети искуство из досадашње праксе према коме се службеним путовањем у земљи сматра путовање ван места редовног запослења ради извршења одређених службених послова по налогу послодавца, уколико је на пример место у које путује удаљено од места његовог рада више од 30, 40 километара итд.

Службени пут у редовно радно време

Запослени може да буде упућен на службени пут у радне дане према распореду радног времена код послодавца или на дан недељног одмора или на дан празника у коме се не ради. Сматра се да се запосленом на службеном путу по правилу рачуна и евидентира редовно радно време, односно службени пут у радне дане запосленима се признаје у пуно радно време утврђено код послодавца, без обзира на то колико су ефективно радили, односно запосленом на службеном путу по правилу се рачуна и евидентира редовно радно време (8 часова) ако је службени пут трајао једнако или дуже од редовног радног времена запосленог, без обзира на то колико је ефективно радио за време службеног пута.

Изузетно, запосленом који је на службеном путу ефективно радио дуже од пуног радног времена, такав рад се посебно евидентира и рачуна као рад у прерасподели радног времена или као прековремени рад, у зависности од конкретног случаја, односно од тога да ли је време проведено на ефективном раду дужем од пуног радног времена унапред планирано или се ради о изненадном и непланираном послу. Остало време проведено на службеном путу преко редовног (пуног) радног времена, које је проведено у путовању, одмору и др., не рачуна се у радно време, односно прековремени рад или прерасподелу радног времена. То конкретно значи да се:

- време путовања (до места у које је запослени упућен на службени пут),
- време одмора и
- време проведено на пословном ручку

не рачунају у радно време, већ се у радно време рачуна само ефективан рад у вези са обављањем посла због кога је запослени и био упућен на службени пут.

Наиме, одредбом члана 50. Закона прописано је да је радно време временски период у коме је запослени дужан односно расположив да обавља послове према налозима

Службени пут у дане недељног одмора и празника

Запослени може да буде упућен на службени пут на дан недељног одмора или на дан празника који је нерадни.

За време проведено на службеном путу на дан недељног одмора запослени нема право на увећану зараду нити на прерасподелу радног времена јер се запосленом, ако ради на дан недељног одмора, у складу са чланом 67. Закона, мора обезбедити један дан одмора у току наредне недеље (који му је плаћен). Међутим, ако би запослени радио у оба дана свог недељног одмора, онда би му се један дан евидентирао као прековремени рад и тако био плаћен, а за други би добио слободан дан.

Послодавац који запосленог упућује на службени пут у дане недељног одмора има обавезу да са запосленим договори на који начин ће да му надокнади рад у дане недељног одмора. Ако су послови за које је запослени упућен на службени пут предвиђени у члану 53. Закона, за које је на захтев послодавца запослени обавезан да ради прековремено, тада послодавац треба запосленом да изда и налог за прековремени рад за време трајања службеног пута у дане недељног одмора. Дакле, прековремени рад може да се исплати запосленом за време службеног пута само ако је послодавац такав рад захтевао својим налогом.

Међутим, за време проведено на службеном путу у дане празника који су нерадни, запослени има право на зараду и увећану зараду, у складу са општим актом или уговором о раду, за време проведено на ефективном раду. Радно време проведено на путу, када запослени не ради (време одмора, путовање и чекање на посао), не рачуна се у ефективно време и за то време запослени нема право на зараду и увећану зараду, пошто за време проведено на службеном путовању запослени има право на дневницу. Дневница служи за покриће повећаних трошкова које запослени има ван места боравка, као и да истовремено компензује део времена у ком запослени не ради. За време док се налази на службеном путу запослени остварује право на дневницу у складу са општим актом или уговором о раду. Дневница пре свега служи за то да се покрију повећани трошкови које запослени има ван места боравка. Према томе, то што запослени прима дневницу док ради на терену не утиче на његово право на прерасподелу радног времена. При томе се ваља подсетити да се прерасподела радног времена не сматра прековременим радом, те за рад обављен у прерасподели радног времена запослени нема право на увећану зараду, већ само на слободне дане.

У посебном случају, ако је код послодавца радно време распоређено тако да запослени има само један дан недељног одмора (шестодневна радна недеља), а запослени је на дан недељног одмора на службеном путу, не може да му се за тај дан исплати прековремени рад, већ је послодавац обавезан да му, у складу са чланом 67. Закона, омогући да у наредној недељи користи један дан недељног одмора.

Извештај уз путни налог

Ради остваривања права по основу прековременог рада или прерасподеле радног времена, требало би да запослени који је на службеном путу у извештају уз путни налог наведе време ефективног рада, време проведено на путу, време проведено на пословним ручковима и слично.

Возачи моторних возила требало би такође да воде евиденцију о часовима проведеним у вожњи, у чекању, у отклањању кварова и др., како би се могло утврдити право на прековремени рад или на прерасподелу радног времена.

Искази у извештајима увек могу да се провере, па самим тим и да се изврши корекција извештаја појединих запослених, наравно ако постоји сумња у исправност поднетог извештаја уз путни налог. Уколико таквог извештаја нема уз путни налог, запосленима ће бити исплаћена само зарада за осам часова рада, без признавања права на увећану зараду за прековремене часове рада. Дакле, запослени који жели да оствари право на увећану зараду за прековремени рад или право на прерасподелу радног времена, мора у извештају да наведе своје активности на путу да би послодавац из тога могао да утврди да ли постоји основ за остваривање једног од ова два права.

Преīлед īроīиса...

ИЗДВАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

РАДНИ ОДНОСИ

• Споразум о продужењу рока важења Посебног колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС”, бр. 3/2018 од 12. 1. 2018. године)

• Анекс II Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 5/2018 од 19. 1. 2018. године)

• Одлука о максималном броју запослених у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС”, бр. 5/2018 од 19. 1. 2018. године)

• Уредба о изменама и допунама Уредбе о Каталогу радних места у јавним службама и другим организацијама у јавном сектору („Сл. гласник РС”, бр. 6/2018 од 23. 1. 2018. године)

БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

• Правилник о изменама и допунама Правилника о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању хемијским материјама („Сл. гласник РС”, бр. 117/2017 од 27. 12. 2017. године)

• Правилник о изменама и допунама Правилника о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању канцерогенима или мутагенима („Сл. гласник РС”, бр. 117/2017 од 27. 12. 2017. године)

ДРЖАВНА УПРАВА, ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР

• Правилник о посебним елементима процене ризика, учесталости вршења инспекцијског надзора на основу процене ризика и посебним елементима плана инспекцијског надзора у области радних односа и безбедности и здравља на раду („Сл. гласник РС”, бр. 117/2017 од 27. 12. 2017. године)

• Правилник о посебним елементима процене ризика, учесталости вршења инспекцијског надзора на основу процене ризика и посебним елементима плана инспекцијског надзора у области социјалне заштите („Сл. гласник РС”, бр. 117/2017 од 27. 12. 2017. године)

• Правилник о облику и начину вршења унутрашње контроле инспекције у области радних односа и безбедности и здравља на раду и у области социјалне заштите („Сл. гласник РС”, бр. 118/2017 од 28. 12. 2017. године)

• Правилник о облику и начину вршења унутрашње контроле у туристичкој инспекцији („Сл. гласник РС”, бр. 119/2017 од 29. 12. 2017. године)

• Правилник о допуни Правилника о управи у Државном правобранилаштву („Сл. гласник РС”, бр. 3/2018 од 12. 1. 2018. године)

ВОЈСКА

• Уредба о измени и допуни Уредбе о стањима у служби професионалних војних лица и о унапређивању официра и подофицира („Сл. гласник РС”, бр. 119/2017 од 29. 12. 2017. године)

гласник РС", бр. 119/2017 од 29. 12. 2017. године)

• Уредба о измени Уредбе о мониторингу квалитета деривата нафте и биогорива („Сл. гласник РС", бр. 119/2017 од 29. 12. 2017. године)

• Одлука о измени Одлуке о одређивању пољопривредних и прехрамбених производа за које се плаћа посебна дажбина при увозу и утврђивању износа посебне дажбине („Сл. гласник РС", бр. 119/2017 од 29. 12. 2017. године)

• Уредба о висини посебне накнаде за подстицај повлашћених произвођача електричне енергије у 2018. години („Сл. гласник РС", бр. 5/2018 од 19. 1. 2018. године)

СТОЧАРСТВО, ВЕТЕРИНАРСТВО

• Правилник о измени Правилника о коришћењу подстицаја за органску сточарску производњу („Сл. гласник РС", бр. 3/2018 од 12. 1. 2018. године)

• Наредба о предузимању мера за спречавање уношења заразне болести животиња трансмисивних спонгиоформних енцефалопатија и других болести животиња које се могу пренети споредним производима животињског порекла у Републику Србију („Сл. гласник РС", бр. 3/2018 од 12. 1. 2018. године)

ТУРИЗАМ

• Уредба о условима и начину доделе и коришћења средстава за подстицање унапређења туристичког промета домаћих туриста на територији Републике Србије („Сл. гласник РС", бр. 119/2017 од 29. 12. 2017. године)

СТАНДАРДИ

• Списак српских стандарда из области електричне опреме намењене за употребу у оквиру одређених граница напона („Сл. гласник РС", бр. 1/2018 од 3. 1. 2018. године)

• Правилник о мерилима („Сл. гласник РС", бр. 3/2018 од 12. 1. 2018. године)

ИНТЕЛЕКТУАЛНА СВОЈИНА

• Тарифа посебних накнада организације за остваривање репрографских права („Сл. гласник РС", бр. 2/2018 од 5. 1. 2018. године)

• Уредба о измени Уредбе о условима и начину за примену мера за заштиту права интелектуалне својине на граници („Сл. гласник РС", бр. 3/2018 од 12. 1. 2018. године)

• Анекс 8 Уговора о пословној сарадњи у наплати јединствене накнаде („Сл. гласник РС", бр. 5/2018 од 19. 1. 2018. године)

МЕДИЈИ

• Уредба о финансирању јавних медијских сервиса из буџета Републике Србије у 2018. години („Сл. гласник РС", бр. 5/2018 од 19. 1. 2018. године)

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

ПАРНИЧНИ ПОСТУПАК

П: *Уколико постоји правоснажно решење о наслеђивању којим нису обухваћени сви законски наследници, да ли морају да се пријаве законски наследници суду који је спровео оставински поступак, па да их исти упути на парницу ради утврђивања законских наследника или одмах може да се поднесе тужба за утврђивање законских наследника, без упућивања на парницу?*

О: Закон о ванпарничном поступку предвиђа у члану 130. да, ако се по правноснажности решења о наслеђивању или решења о легату утврди да неко лице које није учествовало у поступку за расправљање заоставштине полаже право на заоставштину као наследник, оставински суд неће поново расправљати заоставштину, већ ће то лице упутити да своје право може да оствари у парничном поступку.

Упут ванпарничног суда није неопходан јер странка има право да поднесе тужбу суду за утврђење права својине по основу наслеђивања, сходно члану 194. ЗПП-а. То право не може да се оствари у ванпарничном већ само у парничном поступку.

ИЗВРШНИ ПОСТУПАК

П: *Извршни поверилац је у блокади. У току извршног поступка доставља специјалну пуномоћ са назнаком да се сва новчана средства која буду наплаћена у току поступка (гл. дуг, камата, трошкови) пренесу на рачун пуномоћника повериоца из реда адвоката, уместо директно на рачун повериоца. Предлог је првобитно био да се новчана средства која буду наплаћена у току поступка пребацују на рачун повериоца, а затим се поднеском тражи ова измена.*

Да ли јавни извршитељ сме да пренесе новчана средства онако како је то поверилац поднеском одредио, с обзиром на то да се тако евидентно заобилази блокада и повериочеви повериоци неће моћи да се наплате преко блокаде? Да ли се тиме крши неки закон или други пропис и који?

О: Одредбама чланова 66. и 67. ЗИО-а прописано је да обавезну садржину решења о извршењу, између осталог, чине и идентификациони подаци странака прописани чланом 30. Закона. Одредбама члана 300. Закона прописано је да се „осим идентификационих података (члан 30) у предлогу за извршење назначавају и бројеви динарског рачуна извршног повериоца и број рачуна извршног дужника који није изузет од принудног извршења.” Одредбама члана 134. Закона прописано је да се извршење спроводи у границама које су одређене решењем о извршењу.

Имајући у виду наведене законске одредбе, сматрамо да би се у описаној ситуацији извршење са текућих рачуна извршног дужника могло спровести само онако како је наведено у решењу о извршењу, односно само на рачуне извршног повериоца.

ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Неспроведени поступци из Плана јавних набавки за 2017. године

П: *Шта се дешава са неспроведеним поступцима из Плана јавних набавки за 2017. годину (а постоје три)? Да ли могу да се спроведу током јануара 2018. године, односно до усвајања нове Плана јавних набавки за 2018. годину и како се приказују кроз извештај за четврти квартал, а нису ни покренути ни обустављени?*

О: Поступке који нису спроведени нити покренути према плану за 2017. годину треба планирати у плану за 2018. годину уколико и даље постоји потреба за тим набавкама, па их покренути након доношења Плана јавних набавки за 2018. годину.

Раскид уговора о јавној набавци

П: *Школа је закључила уговор за намирнице за ђачку кухињу 15. новембра 2017. у поступку ЈНМВ. Јавио се само један понуђач и са њим је закључен уговор. Након испоруке намирница у последњем месецу и достављања фактуре уочено је да је појединачна цена пецива већа за 14 динара. Уговором је одређено да је појединачна цена фиксна првих шест месеци, а након тога везана је за курс евра, тако да наведено повећање нема основа. Након што је Школа ступила у контакт са изабраним понуђачем саопштено јој је да је произвођач подигао цене, те да понуђач не може другачије да поступи.*

Напомена: У питању су школе које су мале и налазе се у два села, па вероватно због тога нема заинтересованих понуђача, а тако је било и претходних година.

Да ли би сада требало раскинути уговор према ЗОО-у и расписати нову набавку (што Школи и није у интересу јер кухиња неће моћи да функционише)? Које све законске могућности постоје за решавање овог проблема? Да ли у новом поступку може поново да се јави исти понуђач са којим би Школа раскинула уговор?

О: Законске могућности су наплата средстава обезбеђења уколико их је Школа тражили и раскид уговора. Потом може да се спроведе преговарачки поступак по хитности, а као разлог за хитност треба навести управо овај раскид уговора.

У новом поступку Школа може да одбије понуђача са којим је раскинут уговор као неприхватљивог, из разлога постојања негативне референце (доказ: Изјава о раскиду уговора због неиспуњења уговорних обавеза по старом уговору).

ОБРАЗОВАЊЕ

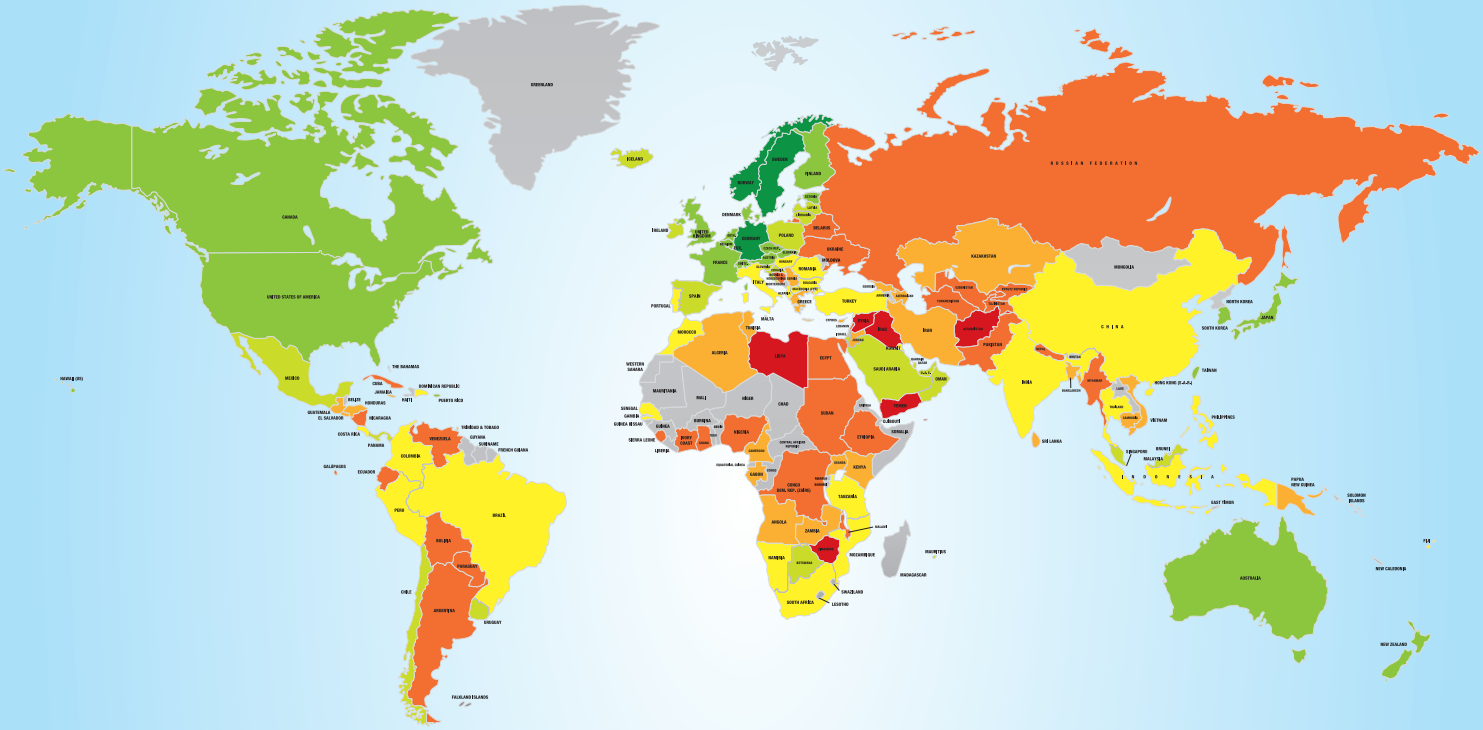
П: *Да ли Васпитно-образовно веће за члана Управног одбора може да предложи запосленог који није члан наведеног већа (нпр. кувара)?*

О: Чланом 116. став 6. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС” бр. 88/2017) прописано је да чланове органа управљања **из реда запослених** предлаже Васпитно-образовно, односно Наставничко веће, за школу са домом – Наставничко и Педагошко веће, на заједничкој седници, тајним изјашњавањем. Реч је, дакле, о свим запосленима – законодавац се није ограничио само на наставнике, васпитаче и стручне сараднике.

Према томе, у конкретном случају Васпитно-образовно веће за члана Школског одбора из реда запослених може да предложи запосленог који није члан Васпитно-образовног већа – кувара.

ZAŠTITE SVOJE POSLOVANJE

- PROVERITE DA LI SU VAŠI PARTNERI RIZIČNI!

Ocena rizika države

1	2	3	4	5	6	7

Nizak rizik **Visok rizik**

Nije ocenjeno

Manage your corporate regulatory compliance and protect your business!

dun & bradstreet
WORLDWIDE NETWORK

Bisnode
Make a smart decision

Za više informacija pozovite: +381 11 22 52 746 ili nam pišite na: marketing.rs@bisnode.com
www.bisnode.rs

Јавне набавке и буџети

Грађанско право

Кривично право

Управно право

Привредно право

Радно право

Унакрсни поглед